

Adnodd yn seiliedig ar bwnc

Trafnidiaeth

Cyfnod Allweddol 2 (Lefel Is)

Eco-Schools

Ariennir gan
Lywodraeth Cymru
Funded by
Welsh Government

cadwch keep
gymru'n wales
daclus tidi

Gwybodaeth gefndirol

Ar draws y byd, mae pobl yn defnyddio dulliau teithio gwahanol, yn cynnwys cerdded, ceir, beicio, bysiau, tacsis, trafndiaeth gymunedol, trenau, tryciau a faniau, cychod ac awyrennau. Boed i gyrraedd yr ysgol, gwaith neu siopau, mynd ar wyliau neu ymweld â ffrindiau a theulu neu symud nwyddau bob dydd fel bwyd a dillad a nwyddau eraill o un lle i'r llall, rydym yn dibynnu ar drafndiaeth i gadw ein bywydau i symud. Mae'r seilwaith trafndiaeth yn cynnwys ffyrdd, llwybrau beicio a lonydd beicio, rheilffyrdd a gorsafoedd, porthladdoedd, harbyrau a meysydd awyr y mae angen eu cynnal a'u diweddarau i sicrhau eu bod yn dal yn addas i'w diben ac effeithlon.

Safbwynt hinsawdd

Mae llosgi tanwydd ffosil i bweru ein cerbydau yn gyfrifol am ryddhau nwyon tŷ gwyr sy'n cyfrannu'n sylweddol at newid yn yr hinsawdd. Gyda pherchnogaeth ceir yn rhatach a mwy hygyrch erbyn hyn, mae lefel y traffig ar ein ffyrdd wedi cynyddu. Mae trafndiaeth yn gyfrifol am 17% o allyriadau carbon yng Nghymru, gyda defnydd preifat o geir yn gyfrifol am fwy na hanner.

Mae allyriadau o gerbydau yn cyfrannu'n sylweddol at lygredd aer sy'n her wirioneddol i iechyd y boblogaeth, gyda'r bobl fregus mewn cymdeithas ymhlith y rheiny sy'n wynebu'r risg

uchaf o lygredd aer yn niweidio ansawdd byd a byrhau rhychwant oes i rai hyd yn oed.

Mae 'Strategaeth Drafndiaeth Newydd ar gyfer Cymru' Llywodraeth Cymru yn ystyried y dyletswyddau ar y Llywodraeth i fynd i'r afael ag anghenion cenedlaethau'r dyfodol a'r amgylchedd. Ei gweledigaeth yw darparu 'system drafndiaeth hygyrch, gynaliadwy ac effeithlon,' ac mae'n addo cynyddu nifer y bobl sy'n defnyddio trafndiaeth gyhoeddus, cerdded a beicio yn ogystal â lleihau'r angen i ddiwynnu ar ddefnydd preifat o geir i gyflawni'r targed Cenedl Ddiwastraff erbyn 2050.

Siart Far Ddynol

Cyfnod Allweddol 2 (Lefel Is)

Sut ydym yn teithio i'r ysgol?

Mae Arolwg Trafnidiaeth Ysgol Eco-Sgolion a'r Cynllun Teithio dilynol yn rhan bwysig o werthuso sefyllfa deithio eich hysgol a chymuned, i amlygu unrhyw faterion a dod o hyd i ddatrysiadau cynaliadwy. Mae'r gweithgaredd hwn yn ffordd ymarferol o ddefnyddio mathemateg go iawn i gynnwys plant yn y gwaith o gasglu a dehongli'r data.

Deunyddiau sydd eu hangen:

- Llinellau maes chwarae (cwrt pêl-rwyd neu debyg) neu 2 belyn
- Conau addysg gorfforol neu smotiau rwber
- Sialciau maes chwarae
- Arwyddion trafniadaeth i ddangos sut mae plant yn cyrraedd yr ysgol - cerdded, bws, car, beic, tacsî, trê'n
- Cardiau rhifau mawr/amlinellau rhifau mawr/papur sgrap a phin marcio
- Data ynghylch sut mae disgyblion pob dosbarth yn yr ysgol a staff yn teithio i'r ysgol

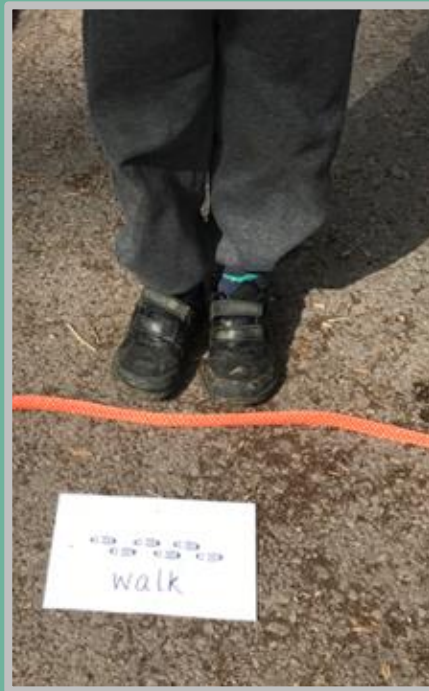

Cam 1

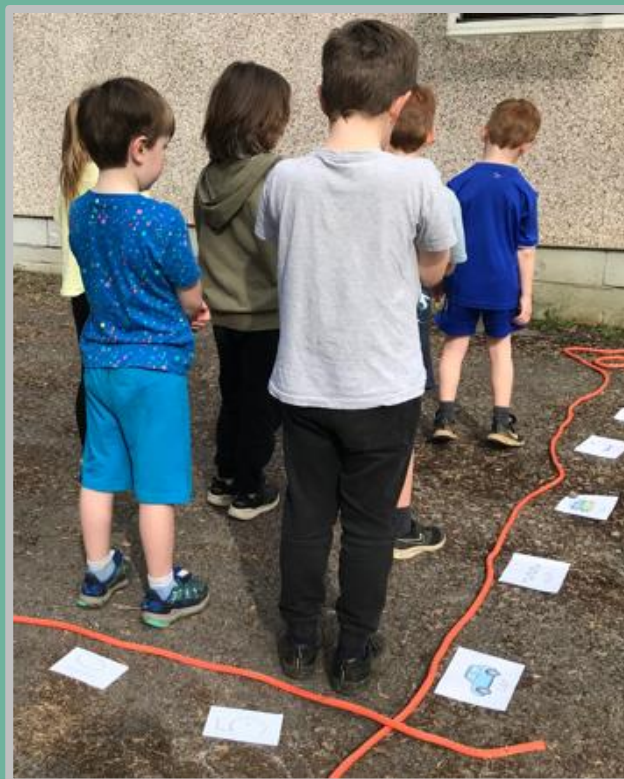
Gosodwch raffau i greu echelinau ar gyfer siart far neu dewch o hyd i leoliad lle mae marciau'r maes chwarae yn dod at ei gilydd ar ongl sgwâr.

Cam 2

Gofynnwch i'r plant ffurfio llinell y tu ôl i bob llun o ddull teithio ar yr echelin lorweddol i ddangos sut maent yn teithio i'r ysgol. Gofynnwch i'r plant eistedd i lawr os yw'n ymarferol fel y gallant weld beth sy'n digwydd yn haws.

Cam 3

Cyfrifwch y plant ym mhob colfn/linell gyda'i gilydd a nodwch (neu ysgrifennwch gyda sialc) y rhif cyfatebol ger yr echelin fertigol. A all y plant ragweld sawl fydd yn y rhes ar gyfer y dull teithio nesaf - mwy neu lai? Sicrhewch fod pellter cyfartal rhwng y plant a'u bod mewn rhes gyda rhif a dull teithio.

Cam 4

Rhowch smotyn neu gôn i bob plentyn a gofynnwch iddynt ei osod wrth eu traed. Fel arall gallech roi sialc i bob plentyn luniadu o amgylch eu traed i adael cylch ar y maes chwarae i nodi eu lle. Fesul rhes gofynnwch i'r plant symud i ffwrdd o'r siart yn ofalus a dylai fod gennych gynrychiolaeth weledol y gallwch ei defnyddio i ofyn cwestiynau i'r plant am sut maent yn teithio i'r ysgol. Pa ddull teithio sy'n cael ei ddefnyddio fwyaf/lleiaf a pham?

Gwnewch yr un fath gyda set data wahanol, fwy, e.e. pob dosbarth yn y flwyddyn/cyfnod allweddol neu staff i greu'r cyfle i ddefnyddio graddfa wahanol e.e. mae 1 plentyn ar y siart far yn cynrychioli 5 plentyn o'r data. Gallech hefyd rannu'r plant yn grwpiau i feddwl am eu ffordd eu hunain o gynrychioli'r data. Cofiwch dynnu lluniau neu wneud fideo i ychwanegu at eich tystiolaeth Cynllun Teithio Eco-Sgolion.

Cam 5

Trafodwch sut mae'r plant yn teithio i'r ysgol, pa ddulliau teithio sy'n fwy cyfeillgar i'r amgylchedd a pham. Cofiwch, efallai nad oes gan blant unrhyw ddewis, ond pe gallent ddewis pa opsiwn allai fod orau iddynt (yn nhermau iechyd corfforol, diogelwch, arian a'r amgylchedd.)

Trafodaeth ddilynol

Sut y gallwch annog yr ysgol a'r gymuned ehangach i newid y math o drafndiaeth a ddefnyddiant, cerdded teithiau byr yn hytrach na gyrru a siopa'n lleol yn hytrach na gyrru allan o'r dref?

Gofynnwch i'r plant gofnodi eu syniadau ynghylch trafndiaeth gynaliadwy yn defnyddio map meddwl - meddyliwch am fuddion ymarfer corff ac ansawdd aer gwell i'n hiechyd, buddion amgylcheddol llai o danwydd ffosil yn cael eu llosgi felly llai o allyriadau carbon, ffyrdd mwy diogel i blant sy'n teithio i'r ysgol, buddion ariannol i deuluoedd o beidio â defnyddio'r car.

Cysylltiadau â'r Cwricwlwm

Meysydd Dysgu a Phrofiad - Mathemateg a Rhifedd

Datganiad o'r hyn sy'n bwysig:

Mae ystadegau yn cynrychioli data, mae tebygolrwydd yn modelu siawns, ac mae'r ddau yn cefnogi casgliadau a phenderfyniadau gwybodus

Defnyddir y system rif i gynrychioli a chymharu'r perthnasoedd rhwng rhifau a meintiau.

Maes Dysgu a Phrofiad - Y Dyniaethau

Datganiad o'r hyn sy'n bwysig:

Mae dinasyddion gwybodus, hunanymwybodol yn mynd i'r afael â'r heriau a'r cyfleoedd sy'n wynebu dynoliaeth, ac yn gallu cymryd camau ystyrlon ac egwyddorol.

Maes Dysgu a Phrofiad - Iechyd a Llesiant

Datganiad o'r hyn sy'n bwysig:

Mae'r ffordd rydym yn gwneud penderfyniadau yn effeithio ar ansawdd ein bywydau ni a bywydau eraill

Camau nesaf a syniadau eraill

- Mapiwch daith y plant i'r ysgol
- Trefnwch ddiwyddiad wythnos cerdded i'r ysgol
- Gwnewch boster, pamffled neu fideo yn annog teithio llesol i'r ysgol - cerdded, beicio neu ddefnyddio sgwter
- Cynhaliwch weithdy cynnal a chadw beiciau
- Cynlluniwch sesiynau hyfedredd beicio yn yr ysgol
- Cynhaliwch wersi diogelwch ar y ffyrdd
- Trefnwch fws cerdded
- Gofynnwch i'r plant, rhieni a staff yr ysgol wneud addewid i gerdded, beicio neu ddefnyddio sgwter ambell ddiwrnod o'r wythnos

